

publikace popisující celoroční tvorbu pohybového divadla

Kořeny a křídla svaté Ludmily

KOŘENY A KŘÍDLA SVATÉ LUDMILY

Projekt o sv. Ludmile se začal promýšlet v dubnu 2013 a po zvážení všech pro a proti jsme v září na začátku školního roku 2013 /14 sezvali všechny žáky, studenty, seniory a umělce, kteří by se mohli zapojit a vysvětlili jsme jim náš záměr. V symbolický den pondělí 16. září, což je svátek sv. Ludmily, jsme začali první zkouškou v kulturním domě v Sedlčanech, kde jsme se pak každý týden měli možnost scházet. Při každé zkoušce bylo dáno a popsáno téma, kterému jsme se chtěli v hodině věnovat, a pak tanečními improvizacemi objevovali, co téma nabízí a nacházeli možný jevištní tvar. Probíralo se období 9. století, popisovali a ztvárňovali jsme krajinu, rituály, způsob života, zvláštnosti té doby a zvykali jsme si na padesátičlennou skupinu, v níž byli tanečníci i netanečníci, děti, středoškoláci, zralé ženy i seniorky. Všichni měli své představy a očekávání, každý se musel v dobrém slova smyslu přizpůsobit celku a nezapomenout při tom dát kus ze sebe.

V lednu po první ukázce divákům se k nám přidali další spřízněné duše, které nikdy netančily, ale chtěly být u tvorby společně s námi. Všichni jsme se snažili sžít a stmelit, takže dnes po devíti měsících zkoušení před Vás diváky předstupujeme jako celek, kde má každý svou důležitou roli.

Jistě k tomu také přispěla tři třídenní soustředění, která jsme podnikli na významném poutním místě v Sudějově, kde jsme byli ubytováni na obnovené faře s velkou zahradou, která nám sloužila za slunečného počasí i jako taneční sál, ohniště, kousek odtud je les a louky, také hned vedle stará škola, kde jsme si zatopili v kamnech a zkoušeli. Na soustředění jsme si vytvářeli ručně pletené kostýmy, ozdoby, pracovali jsme v dílnách s tanečnicí a výtvarnicí. Hudebníci pro nás odvážně hráli i v lese. Četli jsme u kamen s místními babičkami, které přinesly vředycky něco dobrého a pomáhaly nám s vařením. Některé se i přidaly a tančí s námi.

Zažili jsme proces společného tvoření, a každý z nás si zkusil
pevnost kořenů i lehkost křídel...

Motto:

„Mnozí pověsti hledají a tím moudře a dobře činí. Ale když na svou zemi nedbají, vlastní rod tím ponižují. O jeho cti by se však dozvěděli, kdyby měli knihy o své zemi, aby z nich celý svůj rod poznali a původ, odkud pocházejí. Já ty knihy dávno hledám a neustále to požaduji, aby se toho někdo moudrý ujal a všechny české skutky v jedno spojil. A tak dlouho jsem to žádal, dokud jsem to správně nepochopil, až jsem byl k tomu sám povzbuzen a k sepsání přiveden.“

úvod do Dalimilovy kroniky

Od počátku světa, kdy bůh stvořil nebe i zemi

podle hebrejského počítání roku 6059

od potopy, kdy Bůh vyhladil lidstvo roku 3 857

od narození Abraháma v Uru chaldejském roku 2 875

od Mojžíše a východu synů Izraelských Egypta roku 2 370

od pomazání Davida za krále roku 1 912

od narození Ježíše Krista roku 860

v den, kdy se vynořilo světlo hlubin věků

se v temných lesích v srdci Evropy

narodilo dítě...

1. KRAJINA

V době, o které vyprávíme, bylo naše území zcela pokryto hustými lesy. Čechy uzavřené věncem pohraničních hor stály v prvních desetiletích 9. století stranou hlavního politického dění Evropy. Kruhové Čechy byly a jsou svou polohou uzavřené do sebe a obracejí se k Praze. Jsou obklopeny hradbou hor, takže je poznáme i na mapě Evropy, kde nejsou vyznačené státní hranice. Typické pro naši vlast jsou kopce, největší úctu budí hora Říp, která není vysoká, ale byla našimi předky obdivována a její úpatí sloužilo k prosebným obětem božstvům krajiny. Svět, naše vlast, bylo odpradáвна to světlé místo, kam svítilo slunce.

2. PŮDA

Předkřesťanská náboženství byla v myslích tehdejších lidí úzce spjata s půdou, zemědělskými pracemi a se zajištěním dobré úrody. Pravdivé dopisy z hlubin věků čteme ještě dnes ve spletitých cestách, obnažených kořenech, odhalených nitrech hor, obmytých ranách břehů potoků, prolomených blocích skal, roztátých ledech, slunečních paprscích, vystlaných norách lesní zvěře, naplněných studánkách, růžovobílých květech, v zelených jarních polích, voňavých kopřivách, šumných hvozdech, rozdmýchaných a hořících ohních. To jsou stále ty nejsrozumitelnější vzkazy z dávných časů, které můžeme vnímat. Jak praví stará moudrost, vztah lidí k vlasti se dá určit podle jejich vztahu k půdě.

3. PŘEDÁVÁNÍ

Naši předkové jsou našimi kořeny a my jsme jejich křídly. Pravdivost a krása těchto slov nás inspirovala k pojmenování celého představení Kořeny a křídla sv. Ludmily. Vnímáme z nich plynulé předávání důležitých hodnot z generace na generaci, které se děje především v místě, kde jsme doma. Domov. Barvy, chutě a vůně domova. To jsou vjemy, které nás formují na celý život. Od domova čekáme, že bude stejný jako za našeho dětství, kdy jsme v něm nacházeli bezvýhradné přijetí. Čekáme, že nás stále bude přijímat a můžeme se do něj vracet. Zároveň už jsme to my, kdo přijal a předává dál obohacen o další osobní zkušenost a poznání.

Po koberci z listí
korunku z šípků
z pavučin větví
závoje šál
postavy stromů
kryjí se tělem
mění se bytosti
v posvátný háj.

4. POSVÁTNÉ HÁJE

Háje byly místem rituálů, odpočinku, rozjímání, prosby, děkování za úrodu. Dívky té doby přicházely ozdobeny korunkou květů ke stromům, aby je volaly k životu. Tento rituál, který se tančil, byl touhou po plodnosti, na které záviselo přežití, bytí či nebytí. Mnoho zásadních principů života bylo zde chápáno a přijímáno: panna a květena, kořeny a koruna, skrytost a zjevnost, plody, spánek a jarní znovuzrození, služba a vláda, výměna darů. Ludmila ve svém životě zažila vše, čím Čechy žily. Poznala kult dědů, modlitby na obětištích a slunovratné slavnosti. Je samozřejmé, že jako dcera knížete byla vychována k rolím, které příslušely kněžnám. Lidu byla jistě příkladem svým citlivým setkáním s přírodou.

5. SYMBOLY A PALLADIUM

Kněžna Ludmila se vdávala ve svých čtrnácti letech a ve dvaceti dvou letech byla se svým manželem Bořivojem pokřtěna na Moravě svatým Metodějem. Při křtu přijala od sv. Metoděje ochranný medailón Palladium, který byl podle legendy vytvořen z korintské mědi. Jeho hodnota je srovnatelná s korunovačními klenoty. Je považován za záštitu a ochranný obraz české země, který má svou vlastní zajímavou historii, mnohokrát byl ztracen a zase zázračně nalezen, dnes se nachází v kostele Nanebevzetí Panny Marie ve Staré Boleslavi. Čeští velmožové bedlivě sledovali události ve svém okolí a o pronikání křesťanství do sousedních zemí dobře věděli. Prosazování křesťanství narazilo však v Čechách na odpor.

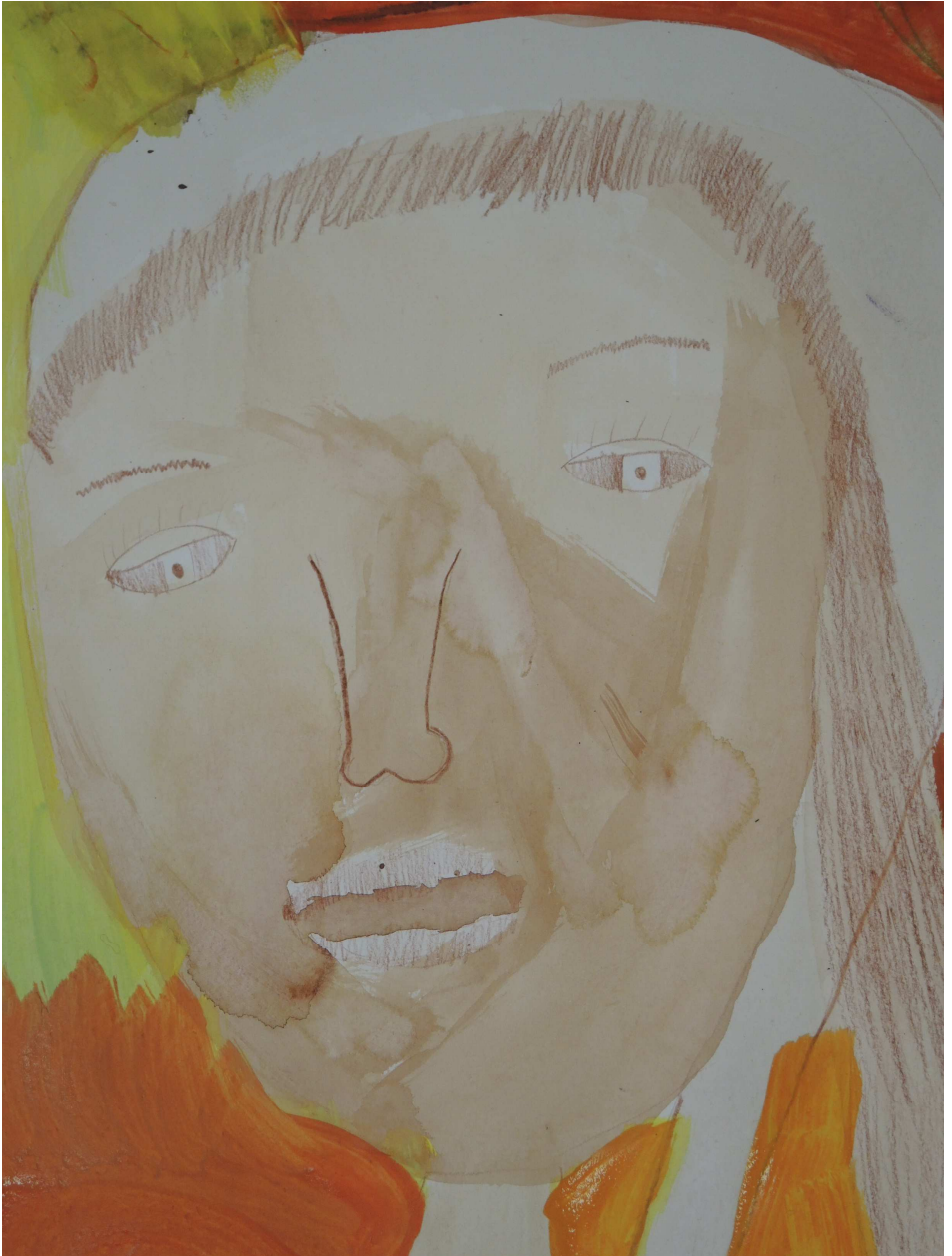
Tep duní
a dobré oči plné něhy
nohy nutí přijít
před brány hradu
a zabušit na srdce naše.

6. ÚTOK A OBRANA

Kněžna Ludmila s manželem Bořivojem po přijetí křtu nebyli při zpáteční cestě do Čech přivítáni, ale vyhnáni zpět na Moravu. Manželé i s dětmi museli rychle prchnout. Zřeknutí se víry otců bylo ve všech archaických společnostech chápáno jako těžký zločin, který ohrožoval její samostatnou existenci: „*Kvůli takovým lidem naše země nedává plody, stromy nenesou úrodu, nerodí se nová zvířata a stará hynou...*“ Ludmila s Bořivojem se na Moravě posílili vojskem Svatoplukovým, aby zpět dobyli ztracený knížecí stolec v Praze. Navzdory všem odpůrcům jako první kostel v Čechách dali postavit kostel sv. Klimenta na Levém Hradci, druhým byl kostel Panny Marie na Hradčanech. Za života Ludmily byla naše země stále v bojích buď s východofranskou říší, Maďary nebo Moravany. Stálé útoky, obrana, únosy, tvrdost a přípravy na válku byly téměř denní realitou.

7. LUDMILA A VÁCLAV, KOŘENY A KŘÍDLA

Kněžna Ludmila i její vnuk kníže Václav byli na svou dobu velmi vzdělaní a mírumilovní lidé. Ludmila vtiskla Václavovi lásku k moudrosti, vzdělání, odvaze a především k českému národu. U nich nacházíme počátky české státnosti. Oba chápali význam křesťanství v hlubších souvislostech. Pečovali o chudé, sytili hladové a podporovali potřebné. Ovlivnili chod dějin politických, kulturních i myšlenkových. Křesťanství v té době přineslo na naše území pravidla, zákon, vzdělání, jednotu s okolním světem. Přivedlo nás pomyslně do Evropy, která již dávno křesťanská byla.

Prožívali svou víru s vědomím, že vše, co nás obklopuje, je dobré a nám svěřené, abychom to milovali, zvelebovali a chránili. Vše, krásné i děsivé, je darem. Darem, který můžeme v pokoře přijmout. Sv. Ludmila a sv. Václav jsou prvními a nejdůležitějšími svěťci naší země, jejími patrony a stálými ochránci. Od nich pochází heslo: „VLÁDNE TEN, KDO SLOUŽÍ.“

8. KOŘENY, KRÍDLA a my...autorky projektu

Tak jako Ludmila procházela ve svém životě různými těžkostmi, tak i my jsme se při tvorbě představení setkaly a praly s různými překážkami. Několikrát jsme si myslely, že projekt nedokončíme. Žádné naše představení se nerozdilo tak těžce jako toto. Naštěstí se vždycky našla ztracená nit.

V začátku jsme si myslely, že se budeme v projektu věnovat odlišnostem pohanství a křesťanství, které Ludmila spojovala. Setkaly jsme se ale s velkými kontrasty v názorech okolí, soudech a předsudcích, a nás to donutilo začít přemýšlet jinak, od začátku. O době, rituálech, krajině, symbolech, významu půdy, přírodě... prazákladních smyslech, které se objevují v pohanství i křesťanství, nerozdělují, ale spojují. Nepojaly jsme téma z náboženského hlediska, ale z hlediska lidskosti. Sv. Ludmila jako člověk, a také náš pokus dívat se na věci, jak je mohla vidět ona za svého života.

Naše představení není jejím životopisem. Scénář jsme neměly dlouho jasně daný, nechávaly jsme se vést každým setkáním, o kterém jsme následovně dlouho diskutovaly a dohledávaly k tématům potřebné informace. Byl to úplně jiný proces tvorby, se kterým jsme vlastně ani nepočítaly, nějak si nás, naši trpělivost, odvahu a přesvědčení, že projekt je správnou volbou, prozkoušel. Ať v pracovní či osobní rovině. Přejeme si, aby prožitek z našeho představení pro vás poodhalil kousek bohaté české historie. Děkujeme všem, že vydrželi...

Jája Trojanová a Vendula Dědová

Na přípravě projektu se dále podíleli: Vladimíra Křenková, Diana Pinkasová, Lenka Feldsteinová.

V této publikaci najdete motivační slova čerpaná z knih od Petra Piřhy, Jiřího Slámy a Václava Cílka. Použili jsme naše autorské verše a fotky ze zkoušek a soustředění, výtvarné práce a fotografie dětí výtvarného oboru ZUŠ Sedlčany.

Za podporu děkujeme: Rodinnému centru Petrklíč za možnost zkoušek, Kulturnímu domu Josefa Suka v Sedlčanech za každotýdenní zkoušení v divadelním sále, pěveckému sboru Záboj, Aleně Budkové z Městské knihovny v Sedlčanech za inspirativní dílny, Aleně Svatošové a Radimovi Kláskovi za taneční dílny, panu Háchovi za vyřezání sochy sv. Ludmily, P. Kamilu Vrzalovi za poskytnutí obnovené fary v Sudějově při soustředěních, Markétě Havrdové za výtvarné dílny, Pátečníkům za čtení u kamen a výborné koláče, Jirkovi Královcovi za natáčení sběrného dokumentu, P. Böhmovi za zpívání s kytarou u ohně, Obecnímu úřadu v Sudějově za půjčení prostor ve staré škole, uhlířskojoanovické farnosti, iniciativě Cesta sedmi kostelů, ZUŠ Sedlčany, ZUŠ Sedlec, souboru MANAZ, díky kterým se tento projekt mohl uskutečnit a sestře Dominice za nápad vytvořit představení o sv. Ludmile.

V představení účinkují:

Michaela Písaříková, Hana Kočová, Anna Čekalová, Emma Dědová, Markéta Junková, Jiří Junek, Magdaléna Junková, Ěma Nietscheová, Barbora Křenková, Karolína Křenková, Vladimíra Křenková, Hynek Heger, Eliška Hegerová, Ludmila Hegerová, Dominik Čihák, Veronika Čiháková, Vojtěch Čihák, Ěma Částková, Terezie Stoupová, Anna Sameková, Anna Procházková, Viola Tulachová, Anna Chmelařová, Veronika Macháčová, Matylda Kořínková, Amálie Vaňková, Klára Bruncková, Ěva Bartošová, Marie Křížová, Anna Stárková, Zuzana Pipková, Jana Pipková, Tereza Trojanová, Jana Kurandová, Lucie Všeetečková, Kamila Oubrchtová, Eliška Krubnerová, Božena Hůlová, Božena Jandová, Milena Šimková, Věra Říhová, Zdena Říhová, Adam Říha, Rostislav Janda, Zuzana Trojanová, Iva Fišerová, Anna Mášová, Helena Bílá, Radim Klásek, Marie Rohrová, Marie Kehárová, Olga Kyselová, Zdena Vyhnánková, Blažena Hřebejková, Stanislav Drozd

